

АЛЕКС БОЛДИН
ДУМАТА НА СВАКО

chitanka.info

— Та така, тия монополисти ЧЕЗ все се мъчат да ни излъжат. При нашата лозарска могила сме си направили кооперация и електрическата мрежа си е наша собственост. Ние си отстраняваме повредите, ние си сменяваме стълбовете, ние си водим инкасирането. ЧЕЗ са монтирали един цифров електромер в нашия трафопост и само си мерят и пишат фактури, а в тях си пишат като перо работата, дето я вършим ние. Не им пука! Колко жалби писах, няма полза. Увъртат нещата така, че на тях да им е изгодно. Сега ще видя дали българската ДКВЕР ще ни обърне внимание. Съмнявам се обаче. Коя ли сегашна наша държавна институция защитава правата на народа си?

— Ако ми отговорят по технически законен начин ще приложа писмото им в съда. Ще съдим тоя монополист ЧЕЗ. Цялата лозарска могила ще го съдим. Не сме малко хора, дето сме оцетени. Ще го принудим да ни върне заграбените суми за пет години назад.

Слушам Георги и разбирам, че в тая наша мила, родна държава всичко е против обикновения гражданин. Молбата му до държавната институция вече я бях написал и сега си говорехме на свободни теми, за миналото, за неговите добри и лоши моменти.

— Бог да го прости Шушулов! Ако беше жив, досега да беше уредено всичко, както е по закон. Добре се познавахме. Този, новият, неговият заместник, май изпуска въздуха. Чакай да ти разкажа една история, която е съвсем истинска и която и до ден-днешен помня с умиление.

През 64-та още живеехме с жената във Вършец. Току-що се бях оженил и чакахме първата си рожба, Живко. Вилата ни бе голяма, обаче властта я беше национализирала и на горния етаж бяха настанили курортисти от „Станцията на трудещите се селяни“. Беше хубава вила, в центъра на курортния град. Не можеха да ни изгонят, защото нямаше къде да идем. Ние не бяхме богати хора, но красивата сграда правеше впечатление. На нас младите ни бяха дали само една стая на първия етаж. В сутерена бяха настанили дядо Живко и баба Евгения. Дядо, много ядосан, се опита да измоли за нас още две стаи на втория етаж. Представи си, да се моли да живеем в нашия имот!

Отишъл до управителя на станцията. Започнал кротко, обосновал се за искането, а оня се наежил и отсякъл:

„Докато съм аз управител, вие няма да стъпите на втория етаж на тая вила!“ Видял дядо, че няма да излезе наглава с тоя човек. Че как

иначе, по онова време той беше председател на организацията на „Активните борци против фашизма и капитализма“ във Вършец. Думата му се чуваше чак в Монтана.

„Ще го съдим!“ — каза дядо.

Заведе дело и за наше удовлетворение го спечелихме. Да, ама не! Тогава решенията на съда не важаха за партийните величия. Дядо отиде до кмета, оня вдига рамене. Ходи и до първия секретар на партията на Вършец — същото положение. Най-накрая отиде при окръжния секретар на БКП в Монтана. Не, та не! Тоя управител беше всемоушен. Никой не можеше да му нареди да изпълни решението на съда и да ни пусне да живеем в собствения си дом.

„Само «Свако» ще оправи работата!“ — отсече дядо.

Кой е „Свако“ ли? Ха познай! Тетка Венета, сестрата на моята баба, тогава живееше с мъжа си — чичо Боко до фурната „Родина“ във Враца. По стара приятелска традиция той беше кум на сватбата на сина на приятеля си. Булката обаче беше не коя да е, а дъщеря на първия секретар на БКП. Те се познаваха лично от сватбата. Виждаха се често и си говореха като първи приятели. Тоя факт го знаех, но дядо Живко все не смееше да говори за него, защото да имаш работа с големци си има и лоши страни. Своеволието на управителя обаче го амбицира.

Вдигна телефона и сърцераздирателно описа положението на чичо Боко. Говориха почти половин час. Чувах само, как зет му от другата страна на линията ахка и се възмуцава. Накрая нещо се разбраха и дядо Живко ме тупна по рамото. „Не бой се, моето момче! Чичо ти Боко е много близък с един важен човек в държавата. Ще преяде въже, но ще ти помогне.“

На другия ден палнах „Балканчето“ и запраших за Враца. По онова време имах от онези малки ловешки мотопеди, дето нямаха умора. Разстоянието до окръжния град го вземах за един час. Преспях при нашите роднини и рано сутринта с чичо Боко хванахме влака за София.

Пристигнахме към десет. Беше средата на септември. Листата на дърветата жълтееха и капеха по тротоарите. Сменихме трамвая при Халите и накрая се изтъпанихме пред прочутата правителствена кооперация на улица „Оборище“, където по това време живееше „Свако“.

„Не бой се, моето момче! Той е народен човек, ще видиш. Само ни плашат с него, ама е добър човек, ще ни разбере и ще помогне.“

Милиционерът на входа докладва за нас и след малко един цивилен от охраната ни въведе вътре. В голям хол ни посрещнаха с коняк и шоколадови бонбони. Казаха ни, че „Свако“ е там и след малко ще дойде. Дъщеря му я нямаше. Беше отишла някъде по държавни задачи.

Показа се „Свако“ усмихнат до уши. Прегърнаха се с чичо Боко, протегна ми ръка за здрависване и каза:

„Ха заповядайте и добре сте ми дошли. Как е по Враца? Пак ли вали дъжд? Има ли гарги около гарата...?“ Говореше все в тоя тон, весел и майтапчийски. Като стигнаха до същината на въпроса, изведнъж стана много сериозен.

„Виж какво, моето момче. Сега тук сте ми на гости. Както разбирам, тая работа е за друго място. Утре ще идеш в министерския съвет пред моя кабинет, ще си вземеш час и ще говорим по работа, а сега ще пробваме салатката и ракийката, дето я правим в Правец. Ха наздраве! Засмейте се, де!... Няма работа, дето да не може да бъде оправена.“

И така! Преспяхме с чичо Боко в една от стаите на кооперацията. На сутринта оставих чичото да се разходи из София, а аз тръгнах за министерския съвет. Влязох в чакалнята и се записах при секретарката за среща със „Свако“. Имаше доста хора. Не вярвах, че ще ми дойде скоро ред, но за мое учудване третия поред бях аз.

Влязох. Кабинетът му бе голям и просторен. До кафявия кожен диван имаше красива саксия със зелена палма. Беше седнал зад голямо бюро и пишеше нещо. Като ме видя, стана и ми се усмихна насърчително. „Казвай сега, моето момче, какво те води насам. Трябва да е много важно за теб.“

Разказах му аз с най-големи подробности моята история с управителя на станцията. Той мълчеше и не вземаше никакво отношение. Накрая възмутено изрече:

„Ама, тоя съд е прав! Защо не си изпълнява задълженията?“ „Никой не може да задължи управителя да изпълни решението на съда, никой...“ — плахо отвърнах аз.

„Как никой? В тая държава има закони и пред тях всички сме равни! Ще настояваш, моето момче. Скоро ще ставаш баща. Трябва да

се бориш за правата си, иначе ще те помислят за мухльо.“

Беше ми много притеснително. Разбрах, че нещата ще си останат така, както са. Станах и се извиних за посещението. Той ми подаде ръка и тогава от устата ми се отрониха неволно следните думи:

„Другарю Живков, щом и Вие не можете да ми помогнете, кой ли може тогава?“

Стиснахме си ръце за сбогом, а той ме гледаше някак мило и усмихнато. Изпрати ме чак до вратата, тупаше ме окуражително по рамото, но не ми даде никакво обещание.

С чичо Боко хванахме обедния видински влак. Аз слязох на Лакатник, за да се прехвърля на автобуса за Вършец, а той продължи за Враца. Преди да се разделим, чичо Боко ми каза:

„Не го познаваш ти «Свако»! Работата ще я свърши, без да има много протакане и увъртане. Думата му се чуе. Ще видиш, че е така, както ти казвам. Иди си и не се коси. След седмица ще се видим с дядо ти и ще прием по ракия за късмет и за бъдещата ти рожба.“

Прибрах се в ранния септемврийски следобед. Валеше ситен дъждец. Ние живеехме близо до автогарата, почти в центъра на Вършец. Когато наближих до вилата, какво да видя!...

В двора бяха нахвърляни камара от мебели. Имаше легла с одеялата, шкафчета, посъдина, закачалки и какво ли друго не. Дъждецът ги ръсеше и политурата на мебелите лъщеше като огледало. Дядо Живко ме посрещна усмихнат. Прегърна ме и каза:

„Виждаш ли? Трябвало е чичо ти Боко да иде по-рано до «Свако».“

За половин час Коцо, разсилният от съвета, с група хамали изхвърли всички мебели на станцията от втория етаж на двора. Наредил му кметът. Когато го викнал при себе си, бил жълт, та чак зелен. „Ако се забавиш и само една минута, си уволнен!“ — казал. Тия си извадиха душата да пренасят.

„Ами управителят на станцията?“ — попитах.

„И той идва. Целият трепереше и се заканваше през зъби на Коцо: «Ще платиш всички съсипани мебели иначе ще те тикна в затвора.» Коцо му се наежи, пък му викна: «На вас все не може да ви се угоди! Мен колко пъти са ме глобявали, край няма. Остава и кожата ми да съдерете. Нищо няма да ви платя! Разправяй се с кмета! Той ми е началник!» Оня трепери, псува, заканва се, ама какво ли може да

стори. Никой не го слуша. После забърза за съвета, сигурно за да се види с кмета.“

Сетих обаче какво беше станало. „Свако“ вероятно бе спазил реда и се бе обадил на окръжния секретар на БКП в Монтана. Оня пък е звъннал на секретаря на градския комитет във Вършец. Последният, щом чул да се споменава името на първия секретар на партията, тутакси наредил на кмета да си влезе в задълженията. Какви думи и наредби са си казали, само те си знаят, но смее ли някой да противоречи на думата на „Свако“.

„Сега, моето момче, цялата вила си е пак наша и от утре се подреждаш на втория етаж. От булката се иска само едно, да ти роди момченце и да го кръстите на мое име, че иначе и на оня свят няма да имам мира. Ти си ми най-големият внук и правнучето трябва да бъде с моето име. Пък нали знаеш, че името ми е същото като фамилията на «Свако». Може да се случи, да ни гостува и тук във Вършец, на кръщенето на детето, ако на чичо ти Боко му хрумне да го покани. Добър човек е! Народен е! Бог да го поживи!“

Георги замлъкна. Замисли се, а после взе написаната на компютър жалба и стана. Навън валеше ситен дъждец. Преди два дена българската православна църква празнува свето Преображение.

Юлските жеги бяха намалели и живителна хладинка ни лъхна на вратата. Изпратих Георги с няколко насърчителни думи и му припомних за „Свако“. Май е много прав той вече не жив човек. За правото си човек трябва да се бори през целия смислен живот, иначе ще го помислят за мухльо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.